

UCHWAŁA NR XII/125/07
RADY MIEJSKIEJ W ŁAPACH
z dnia 30 sierpnia 2007r.

w sprawie przyjęcia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną na lata 2007 – 2013.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591, z 2002r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806 z 2003r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568 i z 2004r. Nr 102 poz. 1055, Nr 16 poz. 1203; Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441; Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. 17, poz.128; Nr 181, poz. 1337 oraz z 2007 Nr 48, poz. 327) oraz art. 17 ust.1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64 poz. 593; Nr 99 poz. 1001; Nr 273, poz. 2703; z 2005 r. Nr 64, poz. 565; Nr 94, poz. 788; Nr 164, poz. 1366; Nr 179, poz. 1487; Nr 180, poz. 1043; Nr 186, poz. 1380; Nr 249, poz. 1831; Nr 251, poz. 1844 oraz z 2007 r. Nr 35, poz. 219; Nr 36, poz. 219; Nr 36, poz. 226; Nr 48, poz. 32 i Nr 120, poz. 818) – uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2007-2013 zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łap.

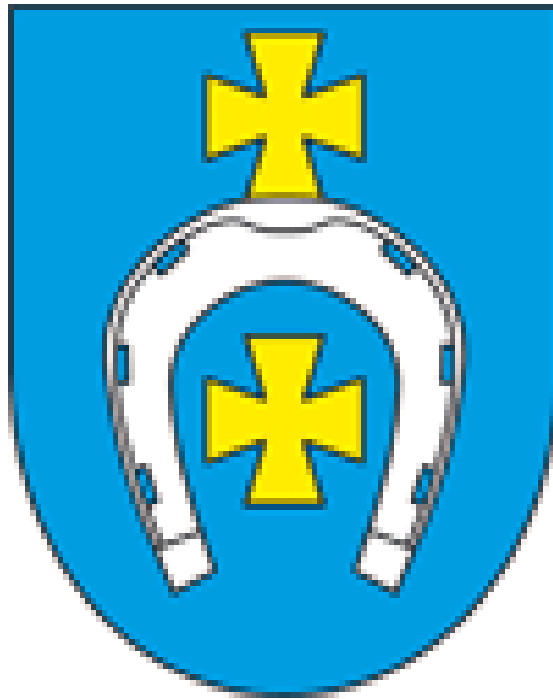
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały ...

.....

Rady Miejskiej w Łapach

z dnia 30 sierpnia 2007r.

**GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI
I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
NA LATA 2007-2013**

Łapy, sierpień 2007

SPIS TREŚCI

<u>WSTĘP.....</u>	<u>4</u>
-------------------	----------

WSTĘP

Rodzina jest pierwszą i podstawową komórką życia społecznego. Powołując się na definicję rodziny J. Szczepańskiego określamy nią grupę złożoną z osób połączonych stosunkiem małżeństwa i/ lub pokrewieństwa (bądź adopcji). Bezspornie, rodzinie przypisuje się wiele znaczących funkcji społecznych: prokreacyjną, czyli zapewniającą utrzymanie ciągłości społecznej, opiekuńczo – zabezpieczającą, socjalizacyjną, emocjonalną, kulturalną oraz materialno – ekonomiczną.

Wymienione powyżej funkcje nieodzownie wiążą się z opieką nad dzieckiem. Zachwianie w prawidłowym sprawowaniu którejkolwiek z nich skutkować może powolnym procesem tworzenia się zaburzeń w rozwoju dziecka, bądź, idąc dalej – powstawaniem patologii. Dlatego tak bardzo ważne jest zorganizowanie spójnego i odpowiadającego na realnie istniejące potrzeby systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Gmina Łapy poczyniła już pewne kroki w celu sprawnej organizacji pomocy społecznej i rozwiązywania problemów społecznych, opracowując w marcu 2006 r. Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łapy na lata 2006 – 2013. Niniejszy Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną zachowuje zgodność na gruncie celów Strategii i ściśle z nią współgra.

Głównym przesłaniem niniejszego opracowania jest wsparcie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie to powinno zostać udzielone rodzinie jak najwcześniej, tak by działać profilaktycznie, zapobiegając rozwojowi zaburzeń i patologii w początkowym stadium.

Zgodnie z misją zapisaną w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łapy na lata 2006 – 2013 dąży ona do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego swoim mieszkańcom poprzez wspieranie rodzin, umacnianie pozycji dziecka oraz integrację społeczną grup marginalizowanych. Dlatego tak ważne jest wsparcie rodziny poprzez zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

1. Diagnoza sytuacji na gruncie opieki nad dzieckiem i rodziną na terenie gminy Łapy

1.1 Struktura demograficzna gminy Łapy

Gminę Łapy, położoną w zachodniej części powiatu białostockiego, w województwie podlaskim, zamieszkiwało w 2006 roku 22 979 osób – o 206 osób mniej niż w roku 2005.

Tabela 1. Ludność wg struktury wieku w gminie Łapy w latach 2005 - 2006

ogółem		w wieku przedprodukcyjnym - poniżej 15 lat		w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni		w wieku poprodukcyjnym	
2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
23 184	22 979	3 742	3 542	15 854	15 811	3 588	3 626

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Tabela 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % w gminie Łapy w latach 2005 - 2006

w wieku przedprodukcyjnym - poniżej 15 lat		w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni		w wieku poprodukcyjnym	
2005	2006	2005	2006	2005	2006
21	20,2	63,5	64	15,5	15,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl

Analiza danych z powyższych tabel wskazuje na powolnie postępujący proces zmniejszania się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności. W roku 2006 ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 20,2% mieszkańców gminy, w 2005 – 21%, ale w roku 2002 – 24,4%. Wzrasta natomiast odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym oraz produkcyjnym.

Jednakże niepełnoletni mieszkańcy gminy Łapy, a więc dzieci i młodzież, stanowią 1/5 ogółu ludności. Zważywszy na fakt, iż jest to niesamodzielna i wymagająca szczególnej troski grupa wiekowa, należy podjąć wszelkie możliwe środki służące poprawie opieki nad dziećmi i młodzieżą oraz ich prawidłowemu rozwojowi w warunkach rodzinnych oraz poza nią.

1.2 Powody korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Łapy

Na terenie gminy Łapy działa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który swoją działalność kieruje do mieszkańców miasta i terenów wiejskich gminy. Powody przyznawania pomocy mieszkańcom w latach 2005 – 2006 obrazują poniższe tabele.

Tabela 3. Powody korzystania z pomocy społecznej w 2005r.

Lp.	Rodzaj sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Ubóstwo	900	2750
2.	Sieroctwo	2	10
3.	Bezdomność	7	7
4.	Ochrona macierzyństwa	31	186
5.	Bezrobocie	705	2053
6.	Niepełnosprawność	212	541
7.	Długotrwała choroba	312	877
8.	Bezradność socjalna i ekonomiczna w tym:	192	804

	Rodziny niepełne		
	Rodziny wielodzietne	136	427
		67	447
9.	Alkoholizm	16	37
10.	Narkomania	0	0
11.	Powrót z zakładu karnego	9	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach

Tabela 4. Powody korzystania z pomocy społecznej w 2006 r.

Lp.	Rodzaj sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Ubóstwo	600	999
2.	Sieroctwo	3	8
3.	Bezdomność	11	11
4.	Ochrona macierzyństwa	73	333
5.	Bezrobocie	784	2179
6.	Niepełnosprawność	228	600
7.	Długotrwała choroba	374	1037
8.	Bezradność socjalna i ekonomiczna w tym:	181	658
	Rodziny niepełne	128	384
	Rodziny wielodzietne	53	331
9.	Alkoholizm	14	30
10.	Narkomania		
11.	Powrót z zakładu karnego		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach

Analiza danych zawartych w powyższych tabelach wskazuje na rosnącą liczbę beneficjentów pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa.

W roku 2005 z tej formy pomocy na terenie gminy Łapy skorzystało 31 rodzin, liczących w sumie 186 członków. Natomiast w roku 2006 z tej formy pomocy skorzystały już 73 rodziny, liczące łącznie 333 członków. Ponad dwukrotny wzrost ilości osób korzystających z pomocy społecznej z zakresu potrzeby ochrony macierzyństwa świadczy o rosnących potrzebach i szerzących się problemach na tymże gruncie.

Kolejna kwestia ściśle związana z pomocą rodzinie dotyczy bezradności socjalnej i ekonomicznej, a co wiąże się z pomocą rodzinom niepełnym oraz pomocą rodzinom wielodzietnym. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat skala tego zjawiska nie uległa znaczącym zmianom i utrzymuje względnie jednolitą liczbę pomocobiorców: w roku 2005 – 192 rodziny, liczące 804 członków, a w roku 2006 – 181 rodzin o łącznej liczbie 658 osób. Zauważyć należy, iż w 2006 roku z tej formy pomocy skorzystało około 3% ogółu mieszkańców gminy Łapy.

1.3 Gminne zasoby jednostek działających na gruncie systemu wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną

A. Świetlica Socjoterapeutyczna

Zakres działania i praktykowane formy wsparcia, opis działań bieżących podejmowanych na gruncie wsparcia dziecka i rodziny:

- zwiększenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach w domu i poza domem,
- podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez wzmocnianie mocnych stron dziecka,
- uczenie akceptowania i swobodnego wyrażania uczuć,
- umożliwienie poznania mechanizmów choroby alkoholowej i jej wpływu na życie rodzinne.

Świetlica realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie działalności: socjoterapeutycznej, wychowawczej i profilaktycznej:

- a. w zakresie działalności socjoterapeutycznej prowadzone są trzy grupy (najmłodsza, średnia, najstarsza)
- b. w zakresie działalności wychowawczej prowadzone są:
 - zajęcia grupowe z wykorzystaniem zabaw psychologicznych i gier towarzyskich
 - zajęcia twórcze: plastyczne, teatralne,
 - wycieczki, wyjścia do kina.
- c. w zakresie działalności profilaktycznej prowadzone są zajęcia przygotowujące dzieci i młodzież do radzenia z zagrożeniami.

Pracownicy współpracują również z rodzicami i szkołami, do których uczęszczają podopieczni. W zakresie działalności świetlicy socjoterapeutycznej zidentyfikowano następujące potrzeby:

- zwiększenie liczby uczestników zajęć terapeutycznych,

- powołanie grup wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

B. Środowiskowy Dom Samopomocy

Podstawowym celem jest poprawa funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi w społeczeństwie, powrót do wcześniej pełnionych ról. Cele realizuje poprzez m.in. terapię zajęciową oraz treningi umiejętności, treningi z zakresu samoobsługi. Zidentyfikowano następujące potrzeby:

- utworzenie Klubu Dla Osób Niepełnosprawnych;
- utworzenie Centrum Informacji Dla Osób Niepełnosprawnych.

C. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Zakres działania i praktykowane formy wsparcia, opis działań bieżących podejmowanych na gruncie wsparcia dziecka i rodziny:

- pomoc finansowa, rzeczowa,
- pomoc niematerialna: praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne,
- dofinansowanie i monitorowanie programów profilaktycznych związanych z tematyką antyalkoholową i przemocą w szkołach.

Zidentyfikowano następujące potrzeby:

- utworzenie Punktu Konsultacyjnego (porady prawnika, psychologa, pracownika socjalnego ds. przemocy w rodzinie, osoby zajmującej się problemem narkomanii),
- utworzenie grup wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych,
- powołanie zespołu na rzecz współpracy z rodziną (przedstawiciele policji, oświaty, kościoła, organizacji pozarządowych).

D. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Zakres działania i praktykowane formy wsparcia, opis działań bieżących podejmowanych na gruncie wsparcia dziecka i rodziny:

- badania psychologiczne dzieci i młodzieży,
- ocena zdolności do gotowości szkolnej dzieci niepełnosprawnych (indywidualne nauczanie),
- kierowanie dzieci do placówek specjalistycznych w celu oceny stanu zdrowia psychicznego i fizycznego.

Zidentyfikowano potrzebę dotyczącą konieczności doposażenia Poradni w niezbędny sprzęt i narzędzia pracy.

E. Klub Abstynenta „Przyszłość”

Zakres działania i praktykowane formy wsparcia, opis działań bieżących podejmowanych na gruncie wsparcia dziecka i rodziny:

- kształtowanie trwałych dążeń do całkowitego powstrzymywania się od picia wszelkich napojów alkoholowych,
- wymiana doświadczeń oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych związanych z uzależnieniem i współuzależnieniem,

- uczestniczenie w ogólnopolskich spotkaniach trzeźwości w Częstochowie i Licheniu.

Zidentyfikowano następujące potrzeby:

- organizowanie prelekcji na temat „alkohol to choroba” oraz przemocy w rodzinie,
- pozyskanie zewnętrznego wsparcia finansowego.

F. Gminna Komisja d.s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zakres działania i praktykowane formy wsparcia, opis działań bieżących podejmowanych na gruncie wsparcia dziecka i rodziny:

- wzywanie i motywowanie osób uzależnionych do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego,
- wdrażanie procedury przymusowego leczenia odwykowego,
- pomoc i wspieranie osób z rodzin z problemem alkoholowym i przemocą,
- kontrola punktów sprzedaży alkoholu,
- współpraca z Policją i kuratorami.

Zidentyfikowano następujące potrzeby:

- opracowanie informatora i zamieszczanie na stronie internetowej informacji o placówkach i organizacjach działających na rzecz bezpiecznej rodziny,
- rozpowszechnianie ulotek informacyjnych,
- edukacja osób poszkodowanych - porady prawne.

G. Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnień

Zakres działania i praktykowane formy wsparcia, opis działań bieżących podejmowanych na gruncie wsparcia dziecka i rodziny:

- praca z osobami współuzależnionymi (często ofiarami przemocy domowej) i dorosłymi dziećmi alkoholików,
- informacja,
- edukacja,
- praca terapeutyczna.

Zidentyfikowano potrzebę dotyczącą zwiększenia działań dotyczących pomocy w zakresie fachowej informacji prawnej.

1.4 Jednostki edukacyjne i kulturalne działające na terenie gminy Łapy

Na terenie gminy Łapy funkcjonują 2 przedszkola z 14 oddziałami przeznaczonymi dla 370 dzieci. Liczba dzieci uczęszczających w roku szkolnym 2006/2007 do tych przedszkoli przedstawiała się następująco:

Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w roku szkolnym 2006/2007

Nazwa jednostki i adres	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
Przedszkole nr 1 w Łapach ul. Polna 27 18-100 Łapy	190	8
Przedszkole nr 2 w Łapach ul. Cmentarna 23 18-100 Łapy	146	6
RAZEM	336	14

Źródło: System Informacji Oświatowej.

Tabela 6. Planowana liczba dzieci w roku szkolnym 2007/2008

Nazwa jednostki i adres	Liczba dzieci	Liczba oddziałów
Przedszkole nr 1 w Łapach ul. Polna 27 18-100 Łapy	190	8
Przedszkole nr 2 w Łapach ul. Cmentarna 23 18-100 Łapy	145	6
RAZEM	335	14

Źródło: Arkusze organizacyjne przedszkoli.

Szkolnictwo w gminie opiera się na funkcjonowaniu 9 szkół podstawowych z których 7 to samodzielne jednostki, a dwie wchodzą w skład zespołów szkół, i 3 gimnazjów, z których 1 jest samodzielną jednostką, a 2 wchodzą w skład zespołów szkół.

Tabela 7. Liczba uczniów w roku szkolnym 2006/2007

Nazwa jednostki i adresy	Liczba ucz.	Ilość oddziałów	Liczba ucz. oddz. "0"	Ilość Oddziałów „0”
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Papieża Jana Pawła II w Łapach ul. Polna 9 18-100 Łapy	475	23	26	1
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Łapach ul. Piękna 17 18-100 Łapy	369	15	0	0
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marii Konopnickiej w Łapach (funkcjonuje w Zespole Szkół w Łapach) ul. Letnia 1 18-100 Łapy	116	6	44	2
Szkoła Podstawowa nr 4 w Łapach ul. Jana Matejki 10 18-100 Łapy	171	6	20	1
Szkoła Podstawowa w Bokinach 18-100 Łapy	29	4	6	0
Szkoła Podstawowa w Łupiance Starej 18-100 Łapy	82	6	12	1
Szkoła Podstawowa w Płonce Kościelnej (funkcjonuje w Zespole Szkół w Płonce Kościelnej)	138	6	13	1

18-100 Łapy				
Szkoła Podstawowa w Daniłowie Dużym	44	4	7	0
18-112 Poświętne				
Szkoła Podstawowa im. Hugona Kołłątaja w Uhowie	85	6	24	1
ul. Cmentarna 2				
18-100 Łapy				
RAZEM	1509	76	152	7
Gimnazjum nr 1 w Łapach	739	35		
ul. Jana Matejki 19				
18-100 Łapy				
Gimnazjum Nr 2 w Łapach (funkcjonuje w Zespole Szkół w Łapach)	99	5		
ul. Letnia 1				
18-100 Łapy				
Gimnazjum w Płonce Kościelnej (funkcjonuje w Zespole Szkół w Płonce Kościelnej)	138	6		
18-100 Łapy				
RAZEM	976	46		

Źródło: Sprawozdania System Informacji Oświatowej.

Tabela 8. Planowana liczba uczniów w roku szkolnym 2007/2008

Nazwa jednostki i adresy	Liczba ucz.	Ilość oddziałów	Liczba ucz. oddz. "0"	Ilość Oddziałów „0”
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Papieża Jana Pawła II w Łapach	462	22	25	1
ul. Polna 9				
18-100 Łapy				

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Łapach ul. Piękna 17 18-100 Łapy	347	14	0	0
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marii Konopnickiej w Łapach (funkcjonuje w Zespole Szkół w Łapach) ul. Letnia 1 18-100 Łapy	110	6	39	2
Szkoła Podstawowa nr 4 w Łapach ul. Jana Matejki 10 18-100 Łapy	156	6	18	1
Szkoła Podstawowa w Bokinach 18-100 Łapy	27	4	3	0
Szkoła Podstawowa w Łupiance Starej 18-100 Łapy	69	6	8	1
Szkoła Podstawowa w Płonce Kościelnej (funkcjonuje w Zespole Szkół w Płonce Kościelnej) 18-100 Łapy	118	6	9	1
Szkoła Podstawowa w Daniłowie Dużym 18-112 Poświętne	46	4	9	0
Szkoła Podstawowa im. Hugona Kołłątaja w Uhowie ul. Cmentarna 2 18-100 Łapy	87	6	17	1
RAZEM	1422	74	128	7
Gimnazjum nr 1 w Łapach ul. Jana Matejki 19 18-100 Łapy	709	33		

Gimnazjum Nr 2 w Łapach (funkcjonuje w Zespole Szkół w Łapach) ul. Letnia 1 18-100 Łapy	81	4		
Gimnazjum w Płonce Kościelnej (funkcjonuje w Zespole Szkół w Płonce Kościelnej) 18-100 Łapy	147	7		
RAZEM	937	44		

Źródło: Arkusze organizacyjne szkół podstawowych i gimnazjów.

Do dyspozycji rodzin mieszkających na terenie gminy udostępniona jest także Biblioteka Publiczna w Łapach, Dom Kultury w Łapach oraz Ośrodek Kultury Fizycznej w Łapach.

Wszystkie te jednostki borykają się z problemem braku możliwości stworzenia wspólnej, bezpłatnej oferty spędzania czasu wolnego skierowanej do dzieci i młodzieży.

1.5 Rodziny zastępcze na terenie gminy Łapy

Na terenie gminy Łapy funkcjonuje 12 rodzin zastępczych spokrewnionych w których przebywa 14 dzieci. Nie istnieją rodziny zastępcze niespokrewnione.

2. Zgodność z dokumentami strategicznymi gminy oraz regulacje prawne określające zasady opieki nad dzieckiem i rodziną

2.1 Zgodność z dokumentami strategicznymi

Cele, które zostaną określone w kolejnych rozdziałach wykazują zgodność z następującymi dokumentami:

2.1.1 Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Łapy na lata 2004 - 2013 oraz Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Łapy:

Cel I rzędu C: Gmina Łapy wygodna i bezpieczna

- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- poprawa bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałanie bezrobociu,
- zabezpieczenie potrzeb mieszkańców w zakresie opieki społecznej,
- rozwój pozainstytucjonalnych form i opieki społecznej,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym.

2.1.2 Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łapy na lata 2006 – 2013:

Cel strategiczny 1: Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego

Cele szczegółowe:

- działania ratunkowe w stosunku do grup dotkniętych problemem ubóstwa i marginalizowanych,
- działania łagodzące, profilaktyczne i zapobiegające w stosunku do grup znajdujących się na pograniczu minimum socjalnego,
- zapobieganie rozwojowi patologii społecznych,
- wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Cel strategiczny 2: Zintegrowany system pomocy dziecku oraz rodzinie

Cele szczegółowe:

- pomoc w likwidacji przyczyn pojawiających się dysfunkcji w rodzinie,
- interwencja wobec rodziny dotkniętej kryzysem,

- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju, zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.

Cel strategiczny 3: Tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy

Cele szczegółowe:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień,
- zmniejszanie rozmiaru problemów, które aktualnie występują,
- zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami;
- przeciwdziałanie przemocy domowej.

2.2 Prawodawstwo w zakresie ochrony dziecka i rodziny

Poniżej wskazane polskie, jak i międzynarodowe regulacje prawne stanowią o ochronie rodziny i dziecka.

2.2.1 Prawodawstwo polskie

Na początku warto wskazać, iż Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej określa, iż małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

W Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym zawarto regulacje dotyczące zawierania małżeństw, stosunków majątkowych pomiędzy małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, stosunków na gruncie rodzice – dziecko i wielu innych związanych z życiem rodzinnym i małżeńskim.

Innymi dokumentami, częściowo regulującymi kwestie współżycia w rodzinie jest Kodeks Cywilny, Kodeks Karny, Kodeks Pracy oraz Kodeks Postępowania Cywilnego.

2.2.2 Prawodawstwo międzynarodowe

Uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny wskazuje prawo do istnienia i budowy rodziny, dające każdemu człowiekowi prawo na założenie rodziny i posiadania środków na jej utrzymanie, na przekazanie życia oraz wychowywania potomstwa według swoich zasad i wartości, prawo na posiadanie mieszkania zapewniającego godziwe życie oraz wiele innych regulacji.

Kolejnym aktem międzynarodowym regulującym kwestie dziecka i rodziny jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, która w artykule 16 wskazuje, iż rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i państwa.

Innym dokumentem regulującym ten obszar ludzkiej egzystencji jest Europejska Karta Społeczna, która stanowi, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Należy wskazać również Konwencję w Sprawie Wszelkich Form Dyskryminacji Kobiet wskazującą na obowiązek równouprawnienia kobiet oraz prawo do partnerstwa.

Kolejnym dokumentem określającym prawa rodziny i dziecka jest Konwencja o Prawach Dziecka. Określa ona, iż dziecko, które nie ukończyło 18 roku życia posiada prawo cywilne, prawo do swobody myślenia, prawo do wychowania w rodzinie i kontaktów z rodzicami oraz prawa socjalne, kulturalne i polityczne. Tworząc określony w Konwencji system ochrony dziecka kierowano się następującymi zasadami: dobra dziecka, równości, poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka oraz zasadą pomocy państwa w zabezpieczeniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny.

Jako kolejne dokumenty wskazać należy Europejską Konwencję o Przystosowaniu Dzieci, Europejską Konwencję o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego określające prawa dzieci do ukończenia 18 roku życia.

3. Analiza SWOT

Analiza strategiczna polega na ocenie tych wszystkich elementów stanu istniejącego, które zostały rozpoznane. Głównie skupia się ona na odpowiedzi na pytania:

1. Czy stanowią one silną, czy słabą stronę, tzn. czy są czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym pożądaną rozwój?
2. Jakie szanse lub zagrożenia dla gminy płyną z jego kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza sporządzonej kombinacji tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza strategiczna obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu ich opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala nam ukierunkować działania w ten sposób, przy sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Tabela 9. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">– zaangażowani w działania pracownicy jednostek działających na rzecz dziecka i rodziny– ciągłe podnoszenie kwalifikacji pracowników jednostek i ośrodków działających na rzecz dziecka i rodziny– funkcjonowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej– funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy– funkcjonowanie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej– funkcjonowanie Klubu Abstynenta „Przyszłość”– funkcjonowanie Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych– funkcjonowanie Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień– funkcjonowanie Biura Obsługi Szkół Samorządowych– wykwalifikowana kadra pedagogiczna szkół znajdujących się na terenie gminy– świadomość konieczności stałego	<ul style="list-style-type: none">– brak grup wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym– brak Klubu dla osób niepełnosprawnych– brak Centrum Informacji dla osób niepełnosprawnych– brak Punktu Konsultacyjnego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej– brak grup wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych– brak zespołu na rzecz współpracy z rodziną (przedstawiciele policji, oświaty, kościoła organizacji pozarządowych)– brak wspólnej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, młodzieży i rodziców z terenu gminy Łapy– niedostatecznie zakrojone akcje informacyjne w celu profilaktyki rozwoju patologii, uzależnień, przemocy w rodzinie itp.– niedostateczne środki finansowe na zaspokojenie bieżących potrzeb ośrodków i jednostek oraz na rozwinięcie prowadzonej działalności

kształcenia zasobów ludzkich	<ul style="list-style-type: none"> – brak zintegrowanej informacji na temat instytucji działających na rzecz pomocy i zapewnienia bezpieczeństwa rodzinie – brak świetlic dla młodzieży zagrożonej demoralizacją – brak świadomości społecznej o potrzebach w zakresie opieki – potrzeba uzupełnienia działań placówek opiekuńczo-wychowawczych – niski budżet na szkolenia i kształcenie kadry oraz działania własne jednostek z świadczących usługi z zakresu pomocy dziecku i rodzinie – brak systematycznej współpracy w zakresie podejmowanych działań
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – nawiązanie współpracy z zewnętrznymi jednostkami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (organizacje non-profit) – pozyskanie zewnętrznych dotacji na szkolenia i kształcenie kadry – możliwość pozyskania środków z funduszy europejskich – prace nad uporządkowaniem regulacji prawnych – budowa platformy współpracy pracodawca – pracownik – rodzina – wzmocnienie wartości moralnych oraz autorytetu rodziców 	<ul style="list-style-type: none"> – ubożenie i patologizacja społeczeństwa – częste i niejasne zmiany systemie prawnym – zmiany w zakresie finansowania opieki nad dzieckiem – brak koordynacji działań, rozproszenie podmiotów realizujących pomoc dziecku i rodzinie – postępująca bierność społeczna – postępujący zanik systemu wartości moralnych wśród młodzieży – postępujące rozluźnienie więzi rodzinnych

4. Identyfikacja problemów

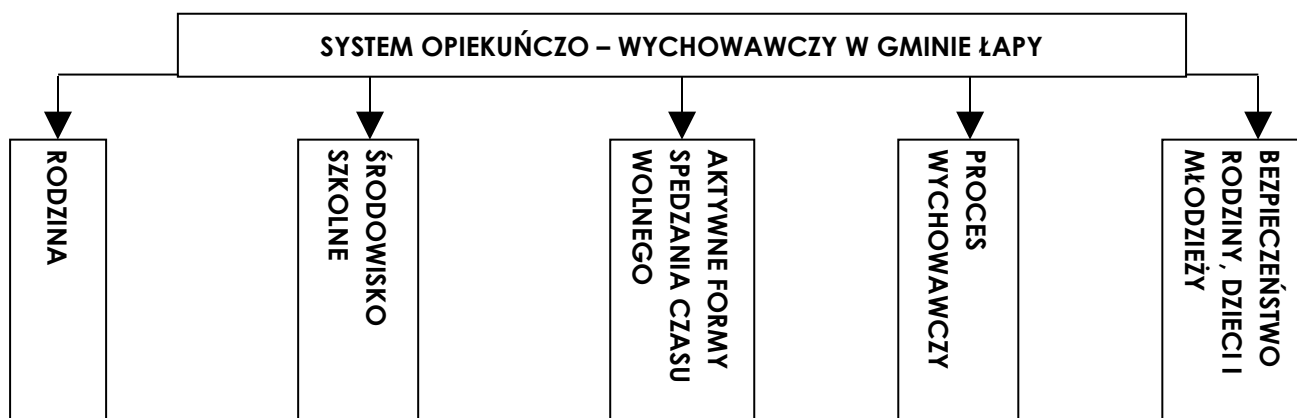
Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT zidentyfikowano główny problem na gruncie opieki nad dzieckiem i rodziną, który określono, jako:

Brak spójnego systemu wsparcia dzieci i rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Wraz z problemem głównym istnieją następujące problemy towarzyszące:

1. Brak spójnego systemu zajęć pozaszkolnych - bardzo skromna oferta wypełniania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
2. Brak zintegrowanego systemu diagnozy potrzeb mieszkańców gminy Łapy w zakresie preferencji dotyczących spędzania czasu wolnego (zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży).
3. Brak zintegrowanego systemu przekazywania informacji na temat możliwości spędzania czasu wolnego na terenie gminy Łapy.
4. Niewystarczająca aktywność instytucji w gminie Łapy i społeczności lokalnej w organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
5. Brak systemu profilaktyki patologii rodzinnych w gminie Łapy.
6. Brak skutecznego systemu informacji o możliwościach pomocy dzieciom i rodzicom będącym w trudnej sytuacji życiowej.
7. Słabe relacje interpersonalne pomiędzy rodzicami i dziećmi.
8. Brak skutecznego systemu promocji zdrowego stylu życia.
9. Narastanie problemów pedagogicznych z dziećmi i młodzieżą oraz postępująca demoralizacja i uzależnienia.
10. Brak systemu wspierającego rozwój dzieci uzdolnionych.
11. Brak współpracy na szczeblu gminnym w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.

5. Określenie celu głównego, celu strategicznego i działań operacyjnych

Na podstawie zidentyfikowanego problemu głównego oraz problemów towarzyszących określono cel główny przedmiotowego opracowania:

**Uporządkowanie i rozwój systemu opiekuńczo – wychowawczego w gminie Łapy
poprzez utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin,
które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.**

Cel główny uszczegółowiony został celami strategicznymi oraz przypisanymi do realizacji zadaniami.

Cel strategiczny nr 1:

Poprawa warunków/ stanu funkcjonowania rodziny.

Cele operacyjne:

1.1 Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny (2007 – 2013).

- 1.1.1 Edukacja w zakresie wspomagania rozwoju rodziny.
- 1.1.2 Poradnictwo w zakresie przezwyciężania problemów współczesnej rodziny.
- 1.1.3 Tworzenie miejsc pracy (prace społeczno – użyteczne).

1.2 Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych (2007 – 2013).

- 1.2.1 Praca socjalna z rodzicami borykającymi się z problemami wychowawczymi.
- 1.2.2 Specjalistyczne poradnictwo dla rodziców borykających się z problemami wychowawczymi.

1.3 Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin (2007 – 2013).

- 1.3.1 Pomoc rzeczowa, finansowa i instytucjonalna dla rodzin.

1.4 Wspieranie rodzin dotkniętych oraz zagrożonych ubóstwem (2008 – 2013).

- 1.4.1 Tworzenie miejsc pracy dla członków rodzin dotkniętych i zagrożonych ubóstwem.
- 1.4.2 Przekwalifikowania zawodowe dla członków rodzin zagrożonych/dotkniętych ubóstwem.
- 1.4.3 Pomoc finansowa dla członków rodzin zagrożonych/dotkniętych ubóstwem.

Cel strategiczny nr 2:

Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.

Cele operacyjne:

2.1 Wzbogacenie oferty edukacyjnej (2008 – 2013).

- 2.1.1 Organizacja bezpłatnych kursów językowych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Łapy.
- 2.1.2 Organizacja bogatej oferty bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Łapy.

2.2 Wspieranie uczniów uzdolnionych (2010 – 2013).

- 2.2.1 Stypendia dla uzdolnionych uczniów z terenu gminy Łapy.
- 2.2.2 Edukacyjne wyjazdy letnie i zimowe.

2.3. Wsparcie potrzeb edukacyjnych i wychowawczych dzieci niepełnosprawnych (2010 – 2013).

2.3.1 Organizacja indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

2.3.2 Tworzenie klas integracyjnych.

2.3.3 Organizacja bezpłatnych obozów terapeutycznych.

Cel strategiczny nr 3:

Aktywne formy spędzania czasu wolnego - sport, rekreacja i kultura.

Cele operacyjne:

3.1 Rozwijanie warunków służących aktywności ruchowej dzieci i młodzieży (2010 – 2013).

3.1.1 Organizacja turniejów, kółek sportowych i olimpiad.

3.2 Promocja form aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

3.2.1 Organizacja wypoczynku letniego i zimowego przez szkoły i instytucje.

3.3 Wsparcie opieki zdrowotnej nad dzieckiem niepełnosprawnym (2009 – 2013).

3.3.1 Niwelowanie barier architektonicznych.

3.3.2 Turnusy rehabilitacyjne.

3.4 Rozwijanie warunków służących rozwojowi kulturalnemu i artystycznemu dzieci i młodzieży (2010 – 2013).

3.4.1 Organizacja kółek zainteresowań, kółek tanecznych, plastycznych itp.

Cel strategiczny nr 4:

Doskonalenie procesu wychowawczego.

Cele operacyjne:

4.1 Wzmocnienie funkcjonowania systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowawczego (2010 – 2013).

4.1.1 Edukacja dzieci i rodziców w zakresie norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowawczego.

4.1.2 Organizacja wywiadówek profilaktycznych.

4.2 Organizowanie form pomocy psychologicznej (2008 – 2013).

4.2.1 Stworzenie punktu konsultacyjnego dla osób potrzebujących pomocy psychologicznej.

4.2.2 Organizacja terapii grupowej dla osób potrzebujących pomocy psychologa.

4.3 Profilaktyka nieprzystosowania społecznego, marginalizacji społecznej i wykluczenia społecznego wśród dzieci i młodzieży (2007 – 2013).

4.3.1 Utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej (2007 – 2013).

4.3.2 Utworzenie osiedlowych świetlic socjoterapeutycznych (2010 – 2013).

Cel strategiczny nr 5:

Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

5.1 Wzmocnienie bezpieczeństwa i społecznej pewności dzieci i młodzieży (2008 – 2013).

5.1.1 Zwiększenie liczby patroli policji na ulicach, na terenie szkół oraz placach zabaw.

5.2 Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży (2009 – 2013).

5.2.1 Organizacja profilaktycznych akcji w szkołach.

5.2.2 Edukacja rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień wśród dzieci (szkolenia, pogadanki, ulotki).

5.3 Ochrona dziecka przed wykorzystaniem i molestowaniem (2008 – 2013).

5.3.1 Organizowanie pogadarek w szkole dla uczniów.

5.3.2 Edukacja rodziców w zakresie zapobiegania i rozpoznawania oznak molestowania.

5.3.3 Porady psychologa dla dzieci i rodziców dotkniętych problemem molestowania.

6. Źródła finansowania

Działania wynikające z założonego celu strategicznego oraz celów operacyjnych finansowane będą ze środków budżetu gminy, innych środków krajowych, a także z funduszy UE.

Poniżej przedstawione zostały programy, w ramach których ubiegać się można o dofinansowanie działań zaplanowanych w ramach przedmiotowego Systemu:

- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy – głównie Fundusz dla Organizacji Pozarządowych, komponent Równe szanse i integracja społeczna,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- Kontrakt Wojewódzki,
- celowe programy ministerialne,
- inne.

7. Realizatorzy i partnerzy

Realizacja niniejszego programu przewiduje ścisłą współpracę i integrację następujących partnerów projektu:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Rada Miejska w Łapach,
- Urząd Miejski w Łapach,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Organizacje pozarządowe,
- Pedagogzy szkolni,
- Policja,
- Specjaliści z zakresu psychologii, socjologii, prawa, ekonomii itp.,
- Praktykanci – studenci,
- Sponsorzy publiczni i niepubliczni,
- Wolontariusze.

Lista realizatorów współpracujących określanych jako partnerzy nie jest zamknięta.

8. Zakończenie

Gminny System Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną jest wyrazem dążeń władz gminy do poprawy warunków życia ludności, a szczególnie rodzin i wychowujących się w nich dzieci.

Gminny System Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną, po uchwaleniu przez Radę Miejską, zostanie udostępniony do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na oficjalnych stronach internetowych gminy, a także dostępny będzie do wglądu w Urzędzie Miejskim oraz w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

Szczegółowy harmonogram rzeczowy i finansowy będzie opracowywany w systemie planowania rocznego i będzie uwzględniał założone cele i zadania w niniejszym dokumencie. W harmonogramie ujęte zostaną planowane działania, okres realizacji, wielkość nakładów oraz źródła finansowania.

Gminny System Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną opracowany został do realizacji na lata 2007 – 2013. Zważywszy na tempo zmian społecznych zachodzących w środowiskach lokalnych zakłada się, iż dokument ten jest dokumentem otwartym, a więc możliwe są jego modyfikacje, uzupełnianie działań i celów na wniosek zarówno władz gminy, jak i jej mieszkańców.